

PERŽVALGA.

— „Žarijos“ N. 2 neišėjo. Redakcija to laikraščio rašo į „Liet. U.“ šiokią laišką: „Žarijos“ N. 2 negalėjo išeiti dėlei kai-kurių kliučių, ne nuo mūsų prigulinių. Tikimės numerį greitai išleisų“.

„Šviesos“ N-rio 10 luobeliai turi apskelbimą nuo naujo savaitinio laikraščio „Teisybė“, kurs apie spalinio 1 d. pradės eiti Kaune. Bus tas politiška- tautiška- krikščioniška- demokratiška laikraštis, pritaikintas prie visų Lietuvos luomų, butent: ukininkų, artojų, darbininkų, amatninkų, mažžemių, bežemių, tarnų, tarnaičių ir tt. Beto naujas laikraštis žada specialiai „evoliucijos keliu ruošti lietuvius ir žemaičius prie savarakiško autonomiško valdymosi Rusijos viešpatijoje. Šiaip jau laikyęsis „gryno Kristaus mokslo“. Leis ir rėdys — K. Petrusevyčius. Kaina užsienuose — metams 3 rub. Adresas: Kovno „Puškinskaja ul., dom N. 28, kv. N11, v. redakcija „Teisybė“.

— Iš Vilniaus rašo į „U. Leb.“: „Čionai nuolatos atsi- buva areštavimai tarpe social- revoliucijonierių. Darant kra- tas policija surado daugybę atsišaukimų į kareivius ir ap- čial šarvų. Kaip pasirodo, Vilniuje buvo kareivių propa- gandos įguolis, kur atidengta ir slaptą spaustuve. Iš Vil- niaus, išsiuntinėjama buvo į visus kraštus daugybė revoliu- cijinių raštų, skiriamų kariu- menės sukėlimui“. — Mat kas dedasi su mūsų mandagum Vilniumi!..

— „Varš. Dienraštis“ pra- neša, jog birželio 18 d. Var- šavoje areštuotas „Lenkų ir Lietuvos Socijaldemokratijos“ (S. D. P. K. ir L.) biuras, su- sitedas iš 20 ypatų. Policija po draug užgrobė 8.000 šviežiai atspausdintų atsišaukimų.

— Dr. A. Vileišis ir P. Ma-

tulianis — kaip rašo „Liet. Kur.“ — gavo valdzios leidi- mą įkurti Vilniuje dvikliasinę mokyklą su įžengiamuoju kursu, lietuvių kilmės vai- kams. Mokyklėje bus išgul- doma mokslas lietuvių kalba. Įsirašimas tebusęs 8 rub. me- tams.

— „Lietuvos Ukininkas“ praneša, jog Vilniaus teismas paliepė uždengti einantį Vil- niuje lenkų kalboje laikraštį „Topór“ (Kirvis) — socijalde- mokratų.

— Anot „Lietuvos“ kores- pondento iš Vilniaus, tai su- manytasai tėnykščių intelligen- tų tri-dieninis laikraštis busęs tas pats „Viltis“, apie kurį anuomsyk rašėm „Vienybėje“. Minėtas korespondentas bis- kutį nusistebi iš to laikraščio sumanytojų, kad jie padarę po šimtą rublių akcijas, kurias dėlei jų brangumo nevisi galės nusipirkti, rodos lyg tyčia pa- daryta turtingesniams palen- gvinimas. Beto, sako jog su- manytojai nekviėtę susirinki- man nė vieno „Vilniaus Žinių“ bendradarbio. Iš to lyg ma- tosi, kad naujoji sakomos „Vil- ties“ leidejų draugija susida- rė iš žmonių ne prijaučiančių „V. Ž-ių“ politikai. Iš tikro, nežinia. Neviskam galima ti- kėt, ką ta ar kita ypata laik- raštin paduoda.

— „Liet. Kurjeras“ praneša, jog greitu laiku Vilniuje pra- dės eiti naujas savaitinis laik- raštis „Pirmyn“, rėdomas p. Pleirio. — Ar šiaip, ar teip, neturime ko skųsties ant mūsų sostapilės. Laikraščiai dygsta, kaip grybai po lietaus, jeigu čia tikų toks vulgariškas išsi- reiškimas.

— Rašo „Liet. Kurjeras“, jog Vilniaus teismų Rūmas iš- kėlė bylą prieš šių laikraštų redaktorius: „Toporo“, „Skar- do“, „Hazman“ ir „Volks-Zei- tung“. Visi tie laikraščiai priklausė maždaug socijalistų organizacijoms Vilniuje.

— Caro valdzia pasikvietė

sau talkon kitų kraštų polici- ją. Teip, ant Austrijos rube- žiaus, austrijokai žandarai pra- dėjo sujimdinėti iš Rusijos kraštų išsivius ir paduoda juos atgal rusams žandarams, jeigu keleiviai neturi pašportų. Rei- kia žinot, kad Austrijoje jo- kių pašportų nėra. Todėl ma- toma yra, kad Austrijos val- dzia iš geros valios užsijėmė Judošiaus rolę.

— *Nauji įstatymai apie ateivystę.* Nuo pirmos dienos šio mėnesio (Liepos-July) ta- po įvesti nauji įstatymai link ateivių į Suvienytas Valstijas.

1. Pagalvė pakelta nuo \$2.00 ant \$4 00.

2. Visi vaikai (ir mergaitės) nesukakę 16 metų pilnai (pir- miaus buvo reikalaujama 14 metų), keliaujantys pas bro- lius, seseris, dėdes, tetas, pus- brolius, puseseres ir tt., bus gražinami atgal su apiekunais, po kurių globa atkeliaus. Sveiki vaikai, pas tėvus ke- liaujantys, kliučių neturės.

3. Ateiviai raiši ar silpnoki sveikatoje, kurie negalėtų fi- zišku darbu užsidirbti sau už- silaikymą, bus įleidžiami tik tai- kauciją (bond) užstatant, ko- kios valdzia pareikalaus. Gi- minėms ar draugams, negalint užstatyti reikalaujamą kauciją — toki šlubiai bus gražinami atgal.

4. Moteriškė, keliaujanti pas savo vyrą, ar vaikai pas tėvą, o turėtų arba sirgtų kokia lim- pančia liga, bet kurią būtų ga- lima lengvu budu išgydyti, kada vyras ar tėvas turėtų iš- siėmęs dar tik tai pirmasies amerikoniškas popieras (actu- ally filed his declaration of in- tention to become a citizen of the United States), tokia mo- teriškė ar vaikai galės buti į leidžiami, bet po apžadų išsi- gyti. Tečiaus, toki įleidimai bus daleidžiami vien paties ministerio (Secretary of Com- merce and Labor) pristatant reikalaujamus dokumentus.

Taigi visi vyrai ir tėvai, ku-

rių pačios ar vaikai Lietuvoje, kuriuos ketinate parsikviesti Amerikon, visi išsiimkite pir- maises popieros (Declaration of Intention), kad reikale tu- rėtumėt kuomi atsispirti. Ir antra, turėsite didelį palengvi- nimą gavime pilnų popierų, turėdami pirmasies.

Iš Lietuvos.

Kupreliškių seniunija (Či- pėnų vals., Panev. apskr.). Balandžio 2 d. buvo čia suei- ga, laike kurios valstiečiai nu- tarė uždaryti monopolį. Se- niunas ir raštininkas, kaipo tikri valdzios bernai, išpradzios nenorėję rašyti apie tai nutari- mą; tačiaus valstiečiai privertė juos tai padaryti, sakydami, jog jie esą jų tarnai ir todėl turį daryti tai, ką jiems sueiga liepia.

Balandžio 11 d. beveik visas Kupreliškių sodzius buvo su- kibęs su savo ponu Barzdi- kaucku dėlei servitutų. Dagi teismas jau du kart pripažino, kad ant tų servitutų gali ku- preliškiečiai ganyti. Bet mi- nėtoje dienoje B. atsiuntė savo bernus arti tuos servitutus. Kupreliškiečiai susirinkę skai- čiuje 20 vyrų, išvaikė artojus ir neleido jiems arti. Dabar B. žada paduoti teisman labiau susipratusius valstiečius, kaipo kurstytojus.

Balandžio 15 d. naktį neži- nomi plėšikai išdaužė monopo- lį, paėmę iš jo kasos 17 rublių ir išsinešę su savimi daug deg- tinės. Knygoje-gi pasirašė, vardan Lietuvos Socijal-De- mokratų Partijos.

Salamiestis (Panev. pav.). Kunigas Dimentas nedėlioje balandžio 15 d. per pamokslą baisiai iškeikė visus tuos, ku- rie tik skaito ir platina geras knygeles. Išvadino juos be- dieviais ir atskalunais ir liepė žmonėms pertraukti su jais vi- sus susinesimus, nepaduoti

jiems rankos ir apie nieką su jais nekalbėti, jeigu-gi kas, ką nors su jais kalbėtų, tai per išpažintį turįs iš to išispaviedoti. Tiems „atskalunams“ grumojo dagi, jog per Velykas išvardysias per pamokslą ir jie, girdi, bus nuo šventos bažnyčios atskirti. Mat, susižinojo jisai, kad apie Salamiestį labiau apsišvietusių yra įtaisytas knygynėlis, kuris daug geriau gyvuoja negu jo, susidedantis iš visokių „Masonų“, „Socijalistų“ ir tt., todėl girdi, kiekur nėra tiek bedievių kaip apie Salamiestį. Paskui beveik verkdamas prašė ir liepė žmonėms rašyti prie Svento Kazimiero Draugijos. Tie, kurie prie jos prisirašysią, busią irgi socijalistai, tik kitoki, nebedieviai ir neatskalunai. Dori žmonės iš jo pamokslų baisiai yra pasipiktinę ir spėja, kad iš to gali prasidėti didelis sumišimas tarp žmonių. Teip tat kun. Diementas platina Kristaus mokslą apie artimo meilę.

Tą pačią naktį po kun. Diemento pamokslo sargybiniai su urėdininku iš Vabalniko darė kratą pas Salamiesčio dailydę (staliorį) A. Muriną, bet nieko ypatingo nesurado. Murino gi nerado namie, todėl ir nesuėmė, nors matyt labai norėjo jį suimti.

Padarę kartą pas A. Muriną, tuojaus ta pati raudonsiulių gauja nupleškėjo į Bakšėnus pas A. Vosylių, bet ir jo nesurado; iškrėtė visus namus ir dagi net diendaržį, kur kiaulės, ir tada išsidangino. Ar ką pas jį surado, ne teko man sužinoti. Kas įdavė tuodu vyru policistams — nežinia.

Balninkai (Ukmergės apskr.). Kutenų kaime žmonės jau kiek susipratę: skaito lietuviškas knygas, „Liet. Ukinišką“ ir „Skardą“. Tečiaus, kaip priežodis sako, grynias dalykas turi savo ydas, tai ir mūsų Rutenose tarp švieses-

niųjų žmonių radosi vienas šnipas J. N., žinomas visai apygardai vagilius. Pradėjo jisai vogti nuo rugių, o daėjo iki kumelių. Stai, neseniai pavogė jisai Rutenų sodžiuje ukininko Simano Driuko arkli, kito ukininko Tamošiaus Naviko ratus, o trečio ukininko Juozo Liobio vėl arkli. Liobis, pajutęs vagį, ėmė vytis ir privijęs vagį norėjo jį suturėti, bet vagis nubėgo. Liobis pagrižo į kaimą ir sujudinęs žmones iš miego, ėmė vėl vytis, bet ir nepavijo. Ant rytojaus iš ryto visi žmonės nuejo pas J. N. ir liepė atiduoti arklius; rengiasi dagi kailį jam išperti, bet vagis atsiprašė zadėdams gražinti arklius atgal; tada žmonės jį paluosavo.

Bet vietoj arklių sulaukė neprašytų svečių: atpyškėjo Vidiškių antstolis su urėdninku ir gauja sargybinių, vedamų to vagies-šnipu J. N. Raudonsiuliai iškrėtė visą Rutenų kaimą. Mat, N. buvo įskundęs policijai, kad čia visi esą socijalistai.

Tečiaus nieko nesurado ir išvažiavo išsivežę su savim vagį, bet už kelių dienų paluosavo. Dabar J. N. savo darbą vėl tebevaro: vagia ir žmones įdavinėja.

Marijampolė. Nauja našta. Štai kelios jau dienos pasirodė ant sienų valdzios atsišaukimai, kur pasakyta, kad šaltyšiai kuonogreičiausia užsilipę nors ir antsvetimo arklio lėktų prie artymiausio žemsargio praneštų, jogei kaimuose pasirodė kokie-nors įtariamai agitatoriai. Jeigu kas neduosias šaltyšiai tam dalykui arklio, tai busias nubaustas iki 3 mėnesių kalėjimo.

Ale to ne gana. Tos pačios popieros dar gieda, kad valstiečiai tuojaus turį pradėti laikyti prie gminų kanceliarijų arba prie žemsargių butų tam tyčia žirgą. Mat, žemsargiai irgi

turi turėti žirgą pasijodinėti pas augštesnę savo vyriausybę pranešti apie betvarkes ir apie agitatorius.

Ko jie nori? Kam deda bereikalingas mums naštas? Kodėl nenaikina plėšikų ir vagių?

Mosėdis (Telšių apskr.). Klebono įsakymas. Balandžio 30 d. mūsų klebonas Venckavičia, išreiškė papeikimą, o teisingiaus, iškoliojo visus tuos, kurie nebenori pasninkauti, visai nieko neminėdamas apie popiežiaus dispensą. Antgalo liepė visiems, kad butinai atliktų velykinę išpažintį ir prisakė bažnyčios dešimtininkams, kad anie kuogreičiausiai surinktų kviteles nuo atlikusiųjų išpažintį, o tie, ką neatliko, pakuzinti, kad greičiaus atliktų; jeigu jie nenoretų varu priversti juos padaryt tą ir, atėjus kokiems dviem dešimtininkam, varu atvesti bažnyčion, jeigu ir da „sperečitūsi“, tai tasyk klebonas zadąs pakviesti „urėdniką“.

O gal garbusis klebonėlis ir šv. Petrą su urėdninko pagelba privers atidaryti dangaus vartus tiems, ką urėdninkas atvarė išpažintin? Gali ir tai būti, nes su mūsų klebonu nedvyvai — nuo jo visoko galima tikėtis.

Užpaliai (Zarasų apskr.). Užpalių mokykloje yra du mokytoju, rusas ir lietuvis Chmieliauckas. Valstiečiai didžiai pasipiktinę lietuviu. Yra jis uolesnis rusifikatorius už rusą. Lietuviškų laikraščių neskaito visiškai, gyvena drauge su cerkvės „psalomščikų“, mat, vienam Chm. buvo nuobodu gyventi, to dėlei parsikvietė „psalomščiką“, kad galėtų bendrai skaityti „Krestjaniną“. Ch. yra didelis girtuoklis, kortomis moka pralošti per naktį po 100 rub. Valstiečiai žiurėjo, žiurėjo į ponaitį ir sako: geriaus rusas, neg toks lietuvis, kursai sako buk jam nerejkia turėti jokių ryšių su

tamsia minia savo duondavių. Valstiečiai iš ponaičio pasipiktinę.

Vilnius. Gegužės 19 d. ant Jurgio prospekto (didžiausia gatvė Vilniuje) šnipai su policisto pagelba suėmė vieną lietuvi. Dabar jau ir dieną ant pačios didžiosios gatvės galima tikėtis suėmimo.

Gegužės 20 d. išvežė į Senapilę (Suv. g.) ant apsigyvenimo, seniau suimtą ir jau išbuvusią kalėjime apie mėnesį, Lietuvninkaitę.

Vilniaus karės apskričio teismas šiose dienose pasmerkė pakarti valstiečius, kaltinamus už plėšimą. Kada-gi biurokratams bus gana žmonių kraujo?..

Vilnius. Gener. Rennenkampfas, atsižymėjęs pernai rudenį, kaipo Sibiriaus numalšintojas, kuris laikinai pildo vyriausiojo Vilniaus apskričio kariumenės vado pareigas, išleido labai smarkius paliepiamus, draudžiančius kareiviams vaikščioti svarbesniomis Vilniaus gatvėmis ir viešuose daržuose, teip-pat uždrausta kareiviams užteiti į aludes.

Šimonių valsčius. Čia žmonės tamsūs. Laikraščių neskaito. Pareina tik keli „Liet. Uk.“ egz.; „Šaltinio“ ir „Ned. Sk.“ kiek daugiau. Valsčiuje yra dvi mokykli — Šimonyse ir Juodupėnuose. Pirmoje — mokytojas lietuvis pirmievis, antroje — rusas irgi žmonių šalininkas, platina tarp jų naudingas knygeles. Be to dažnai skaito jiems rusiškus pirmieviškus laikraščius, aiškindamas lietuviškai jų turinį. Abelnai jis visados bičiuliaujasi su žmonėmis ir niekas nematė jo besidraugaujant su valdininkais. Rudenyj ketina mokyti vaikus lietuviškai.

Rūšau tuos žodžius ne tam, kad pagirti tą rusą mokytoją, nes geri darbai jokių pagirimų nereikalauja; bet tik išrodymui

viso neteisningumo Perkunėlio užpuldinėjimų jojo korespondencijoje iš Šimonių, tilpusioje „L. Uk.“ N. 18. Tas mo kytojas yra dar 23 metų vaikas, antrus metus bemokiantis, todėl perskaudžiai jį Perkunėlis užgauna, vadindamas „uolum rusifikatorium“. Ar tai už jo pirmeiviškas nuomonės ir meilę prie žmonių?...

Netoli Šimonių yra Dopšių sodžius, kuris ypač atsižymi savo tamsumu. Žmonės jokių laikraščių neskaityti ir gyvenimo klausimais nė kiek neužsima. Net ir apie pačią Dumą nieko nežino ir klevena (pliauškia) apie ją visokius nebutus daiktus. Čia pat yra ir Nociunų sodžius, kur tokia pat šviesa žmonių tarpe viešpatuoja, kaip Dopšiūs. Pora savaičių atgal, čia suėmė V. Gudo berną. Jį suėmė dieną beariant. Suimdami sargybiniai baisia sumušė varydami per sodžių, liepė bėgti arklių priesakyje. Kaltina jį už monopolijų daugymą.

Gražiškiai. Šnipai. Gegužės 18-5 d. susirinkusieji vaikinai pas ukininką Snapkautską dainavo revoliucijos dainas. Tuotarpu kiti juodašimčiai ir šnipai landžiojo patvoriais ir dabojo kas dainuoja. Ant rytdienos žemsargiai susstatė protokolą ant ukininkaičio M. Matulevičiuko, buktai jis dainavęs revoliucijos dainas ir turįs ginklus. Dabar jam grasina kalėjimas. Kaltino ir kitus, bet ne teip smarkiai. Šnipinejime įtariamai Snapkautskas ir jo bernas J. Jonušaitis, M. Martinaitis ir J. Augustaitis.

Vilniaus gubernijos kalėjimas. Gal nėra visoje Lietuvoje tokio kalėjimo, kuriame teip kankina žmones, kur teip be gailės traukia kalinių syvus, kaip Vilniaus gubernijiniame kalėjime. Beveik visas kalėjimas tai kameros pavieniems; susieiti ir

pasikalbėti su žmogumi — beveik negalima, tik gali žmogus prakalbėti porą žodžių laike pasivaikščiojimo. Visa kalėjimo administracija — pradedant nuo užveizdos-šnipų, baigiant viršininku — tai žveris, ne žmonės, — norint ką prašyti, ar skųsties, tai geriaus tyli, nes nieko niekuomet negausi, prisiklausysi tik reksimų, kaip ant kokio gyvulio ir dar pikčiau, kitas piemuo ir su gyvuliu geriau apseina. Vaikščioti po kiemą išleidžia vieną sykį per dieną ir tai tik 15-20 minutų po 12-15 žmonių. Prausties ir apsikuopti (apsivalyti) leidžia vieną sykį iš ryto ir tai kaip reikiant neatliksi, nes tuojaus reikia, kad perilgai prausies. Valgis praustesnis uegu kituose kalėjimuose (tiktai duona gera) — skystas, be uždaro: retai kada sudegintą spirginį bepamatysi; kalėjimo kopustų gero šeimininko kiaulė nelabai be-estų. Kalinių šelpimas labai menkas: jau du mėnesiu, kaip nieko negauna — matyt visuomenė su „Raudonais kryžiais“ jau seniai atšalo nuo to užsidedimo, kuriuo anais metais buvo apimta; tik atskiros ypatos gauna šį-tą nuo savo giminių ir draugų, tuomi ir dalinasi su artimaisiais. Politiškųjų daugiau šimto; jie turi savo starostą, bet jo tiesos labai suvaržytos. Knygynas, pažiūrėjus į kataliogą, butų nė šio, nė to, bet geresnės knygos sunaikintos, net ir skaityti jų negalima, naujų-gi niekas neaukauja. Knygyno reikalus veda viršininko paskirti žmonės; politiškųjų, kurie rasi geriau tą galėtų atlikti, neprileidžia, nes agitacijos bijo.

Kad ne knygos, tai labai sunku čia butų kentėti: ne vienas gauna nervų ligą, ne vienas iš proto išsina (tokių pas mus yra ir dabar), kitas galą sau pasidaro — štai pasekmės tos pašėlusios tvarkos. Balandžio 12 d. pasikorė

vienas politiškųjų Masiulevičius, pasodintas atskiron kameron. Kaltinamas jis buvo už agitaciją tarp švenčionių apygardos valstiečių. Kentė jo jis vien nuo kalėjimo tvarkos, paliko jis namie badaujančią pačią ir keletą kudikielių; nepakėlė vargšas naštos ir krito, kaip epušės lapas: nepasitikėjo, matyt į savo spėkas, jausmai aptemdė protą ir... padarė sau galą...

Dėlei to atsitikimo politiškieji, prie kurių prisidėjo didelė dalis kriminališkųjų, nutarė badauti ir atsisakyti nuo pasivaikščiojimo, išreikšdami drauge su pasigailėjimu mirusio draugo ir protestą prieš kalėjimo tvarką, vedančią kalinius prie kilpos.

Balandžio 13 d. niekas po kiemą nevaikščiojo; tie, kurie dar nežinojo nutarimo, buvo išėję, bet tuojaus pagrižo, patyrę kame dalykas. Badavo visi politiškieji ir nemaža dalis kriminališkųjų, kurie pripažino, kad ir jie žmonės, kad ir jie kenčia nuo tų pačių priešų, kad ir jie teip-pat atjaučia draugo likimą „Jei mes nėjome visame išvien“: šaukė kalbėtojai per langus, „tai beut draugo mirtis tegul mus visus suriša, tuomet tik pasekmingesnia bus mūsų kova su visa tvarka, ypač-gi kalėjimo surėdymu, nes mes visi Vilniaus gubernijinio kalėjimo kaliniai kenčiame nuo to paties priešų“. Nežiurint į užveizdų šauksmus, kalbos skambėjo visą vakarą prieš badavimą. *Kalinys B.* „Liet. Ukininkas“.

Ko mums truksta?

Jau diktas skaitlius lietuvių yra Suvienytose Valstijose, — sakoma, jog esą mūsų apie 400.000, — bet iš tokio skaitliaus lietuvių, ar daug tepa-norės prigulėti prie bile kokios lietuvių organizacijos? Ir nors jau yra šimonių senai besidar-

buojančiąsi, kad suvienyti čionykščius lietuvius į kruvą, bet vis kaip negalim, teip negalim sutraukti kupeton visus lietuvius!

Tat ko mums truksta, kodėl mes negalime visus lietuvius suvienyti? Man rodosi, reikėtų uždėti Visuotiną Lietuvių Bendrovę Suvienytose Valstijose. Gal pavyktų tuomet sutraukti visus lietuvius į tąją bendrovę, steigiant josios kekes arba šakas, organizuojant savo vertelgystės vidurėlius. Bendrovės uždėjimui reikia, žinoma, tam tikro kapitalo (pinigų). Bet tas man rodosi butų lengvas daigtas, išleidžiant akcijas ir pardavinėjant tarpe lietuvių. Surinkus kapitalą galima butų įkurti kokią nors vaizbą (prekybą). Su pinigais jau tas nebesunku butų įvykdyti, nes turime jau nemažai lietuvių suprantančių pramonės ir vaizbos veikmenę. Butų keliems darbas, o visuomenei — nauda. Gal tada atsirastų ir prietaika (chance) pakelti visus lietuvius svetimtaučių akise, kurie dabar mus visaip ir labai nešvariai pravardžiuoja; visi lietuviai butų apsaugoti nuo visokių apgavysčių ir šulerių išnaudojimo.

Rašau šitą raštelį su vilčia, gal sakau rasis pritariančių mano nuomonei. Prašau ir kitų laikraščių perspauzdinti šitą mano raštelį. Manau, kad tai bus visuomenės labui.

Peržvalgas.

Gana-gi, gana!

Vargiai begu rasime Suvienytose Valstijose kokią kitą tautą, teip neaugštai apšvietime pakilusią, kaip lietuvius. Kiti, kaip antai: vokiečiai, prancuzai, lenkai, žydai, net švedai ir graikai — turi savo dienraščius, turi išdirbtą literaturą, turi progresyviškus kliubus, turi puikiai įtaisytus knygynus. Jų ir laikraščių

daug brandesni, pilni prakilnių minčių, plačių ir naudingų sumanymų, gerų straipsnių. Ką mes turime? Nieką.

Dejavimų pilnai mes turim, lyg kad lietuvių likimas jau tik iš vargo ir aimanavimų susideda. Praktiško darbo mūsų apšvietos pakelimui — nėra.

O be apšvietimo ir gyvenimas mūsų vis sunkesnis už kitų. Mes visur užpakalyje stovim, nors lietuviai iš visų pusių turi geresnes prigimtas ypatybes. Duonos kąsnį pelnome tikrai iš pečių, o ne iš galvos. Kovojuame už buvį tylum prisijungimu į pabrikančių vežimą ir su pikiu kirzdam į kietas akmenines anglis.

Istorija mums nežinoma. Matematika mums nesuprantama. Socijologija mums užkeiktas ir nežinomas kraštas. Visas mokslas mums išrodo ne mums skirtas. Tuomtarpu nežinom, kad be mokslo mes lyginamies pajungiamiems gyvulėliams.

Reikia mums mokslo. Bet kur jį jimt?

Ne iš mokyklų, nes mes jų neturime. Ne iš mokyklų, nes mes į jas neįeiname, gal iš šimto vienas tegalim mokykloje pasemt bent tik patį pirmutinį apsišvietimą. Ne iš bažnyčių, nes ten žmogui darbininkui įkalbama dar, kad mokslas vodingas. Ne iš mūsų susivienijimų ar pagalbinių draugysčių, nes ten tik apie susišelpimą ligoje tesirupinama.

Iš kur tat, vai iš kur tat?!

Reikia kas nors pradėt veikti, kad pakelti žmonių savitarpinis apsišvietimas. Gal galima būtų tvirt apšvietos klubus? Gal įtaisytumėm vakarines mokyklėles? Gal kas apsišvietimą važinėti po Ameriką tverdami lekiančiuosius kursus? Gal kas stotų mūsų broliams išeiviams, už profesorius ir parengtų eiles lekcijų, priegtam apteikdami lietuviškąją liandį naudingomis knygelė-

mis ir raštais? Gal Tėvynės Mylėtojų Draugystė pradėtų veikt ant platesnės papėdės ir išjieškotų kuoplačiausius budus apšvietos platinimui? Gal socialistų kuopos įrengtų laivinimosi kursus? Gal gerai būtų suorganizuot knygynų judėjimą, — knygų vietinių ir kelianjančių?

Ateina ruduo, ilgos naktys, vėsūs ir nuobodūs vakarai. Nereikėtų leist dovanai laiką. Darbo daug, reikia dirbt. Dėl meilės tėvynės, dėl meilės mūsų tamsių brolių, dėl nepermaldaujanamai lekiančio ir mus paliekančio progreso, reikia dirbt!

— Mes — vaikai tolymųjų istoriškų Rytų, ainiai narsių prabočių; vargo, prispaudimų ir karių sunys, — pakilkime nors syki. Mūsų tėvynėje revoliucija. Revoliucijonizukime savo protus. Tapkime apšviestais revoliucijonieriais. Mes esame jau revoliucijonieriais, tą parodo mūsų šiokia-tokia spauda. Bet reikia mums apsišvietimo. Kas tame pakels balsą? Netylėkime!..

Vargomatis.

Politiszkos žinios.

Rusija. Peterburgo revoliucijonieriai išgelbėjo nuo juodašimčių suokalbio grupą Vittę. Dalykas taip buvo: Maskvos juodašimčių šaka — ta pati kuriai nesenei caras nusiuntė pasveikinimą ir linkėjimą kloties jos darbams, — ta šaka nutarė Vittę nužudyt. Reikia žinot, kad Vittės juodašimčiai jau nuo seno neapkenčia už jo laisvamaniškas pažiūras. Išrinko iš savo tarpo tulą Kazancevą nusiuntė jį Peterburgan ir prisakė, kad Vittę užmuštų. Kazancev pristojė kokian ten pabrinkan, susidraugavo su darbininkais ir nudavė esąs anarkistas. Paskiaus prikaltė draugus, kad eity padėti mest į Vittę bombą. Darbininkai da-

vė slapdžiai žinią savo biuran, iš ten buvo paliepta sekt Kazancevą, kurį paskiaus miške ir užmušė. Padarius kratą Kazancevo gaspadoj tapė rasta daugelis dokumentų, kurie sako prives, jog juodašimčiai užmušė ir d-rą Jollos praėjusiam rudeny, bei išaiškins, jog su caro žinia padaryta baisi konspiracija išžudyt daugybę apšviestiesnių ir pažangesnių rusų.

Vidurinėse kai-kuriose gubernijose prasidėjo nauji kaimiečių sukilimai, tokie patys, kaip ir perėjusios metuos. Vietinių urėdninkų pranešimai į Petrapilę sako, jog keliose gubernijose sparčiai platinasi revoliucijos propaganda; žmonės ant valdžios ir ponų įtužę už Dumą užpuldinėja ant visų rando įstaigų ir dvarų, degina jas ir žiauriai nužudo dvarų savininkus. Abelną nuomonę, kad tas viskas reiškia pradžia terorizmo, kurs varys pagiežą už amžių skriaudas nuo carų valdžios.

Riazaniaus gub. kaimiečiai išgriovė milijonieriaus Gološčakovo dvarus, išpiovė visas avis ir išmušė apie tukstantį arklių. Vos tik išstruko nuo juirtusių žmonių milijonieriaus šeimyna. — Tenpat buvo užpultas Usovo pabrinkas, kaime Siekirina. Čionai atlekė dragunai ir sušaudė 5 žmones, sunkiai pažeisdami 20 su viršum. Pribuvęs ant vietos Riazaniaus gubernatorius reikalavo, kad minia išduotų maišto vadovus; bet kaimiečiai to nepadare; todėl vėl paliepta į minią šaut, ir vėl 8 užmušė, o 12 sužeidė. Pastebėtina žmonių vienybė ir valdžios tarnų aklas atsidavimas žudymo amatui.

Sukilo kaimiečiai ir Magilevos gubernijoje; susidarę buris atėja iš kaimų prie taisomo tilto, kur užpuolė ant valdžios inžinierių. Čionai užmušė 8 ir sužeidė 16 žmonių. — Revoliucijos metu prisioina ir menkai kaltiems inteligentams nukęst.

Bet ar visuomet jie nekalti? Ar tik kaimiečiai nemato iš jų pusės teipgi veidmainingo pardsidavimo valdžiai? Gali but jie žino, ką daro.

Tveriaus gubernijoje, Bieliuose kaimiečiai turėjo savo pikniką. Čionai vaikščiojo žmogelis ir pardavinejo šnapšą. Policija sukibo jį areštuot už neturėjimą bileto. Kaimiečiai užsistojo ir jėmė policiją talžyti. Tada pribuvo raudonsiulių da ir daugiau ir sušaudė 8 žmones negyvai, 10 sužeidė. — Valdžia moka revoliuciją kelt visokiais budais.

Šiomis dienomis pabėgo iš Aktujevo kalejimo stambus politikos prasikaltėlis — N. Karpanyčius, kurs anais metais užmušė apšvietos ministerį, Bogolievovą. Energiškai valdžios jo jieško, bet be pasekmių. Sako, kad Karpavyčius jau ešas užrubežy.

Volgos pakraščiais prasidėjo kaimiečių sukilimai. Dėl tos priežasties valdžia skubina ištraukė iš Lenkijos daugumą stovėjusių dragunų — išgabeno į Pavolgę iš vienos Varšavos 9 pulkus. Kitus 9,000 kareivių — kavalerijos ir artilerijos, pervedė iš Lenkijos į Carskąją Sielą, 1 caro busenos apsaugojimui.

Portugalija. Čionykštis karaliukas Karolis pasidarė sau labai nesmagią istoriją: nelabi valdžios priešai susekė ir išskėlė aikštėn, jog karalius paglemžė iš valstybės išdo 2,000,000 dolerių ir išėikvojo juos. Atpildymui išdo tapė uždėti ant žmonių stambus mokesčiai. Tokia karaliuko klasa papildė alyvos į besiliepsnojantį bruzdėjimą po Portugaliją. Liandė čionai jau nuo 1-mos gegužio nerami, — mat tą dieną karaliukas išleido ediktą, kuriuomi išvaikė parlamentą ir pasikėsino suvaržyti konstituciją. Per visą birželį grūzdėjo tylūs ir kurti gyventojų murmėjimai. Bet pra-

džioje liepos jau pradejo šen ir ten kilti sumišimai. Liaudis drąsiai šaukia: „Šalin su despotu karalium! Tegyvuoja respublika!“ Valdžia bando save gelbėti aštriomis priemonėmis—tai sujėmė daugelį agitatorių, tai išleido gaujas savo oratorių kad maldytų liaudę, tai vėl uždarinėjo visokias laisvesnes įstaigas ir republikonų klubus. Bet tas nieko negelbsti. Visur menama, kad Portugalijos karaliukas, užsimanęs įvesti Portugalijon absoliutizmą (tai yra valdyti kraštą pats vienas), eina pėdomis savo bendravardžio— Anglijos Karoliaus I, kuriam už pasikėsinią ant konstitucijos nukirto galvą.

Turkija. Šę savaitę Konstantinopoliaus laikraščiai pranešė apie pasibaisėtinus armėnų išmušimus vilajetuose Bitlis ir Van. Pogromus įtaiso turkų tautininkai—juodašimčiai, sultono koreivių pakurstomi ir paremiami. Ne desėtkai bet šimtai armėnų esą išžudyta ir žvėriškai sukoneveikta.

Guatemala. Cionai išėjo aikštėn suokalbis ant prezidento Cabrero galvos. Sujėmė 160 piliečių, kuriuos visus įmetė į kalėjimą. Paskiaus padalino tą visą skaitlių į partijas po 20 ypatų ir teisia. Rašant šiuos žodžius jau dvi partijos pasmerktos ant nuzudimo.

Isz Amerikos.

Gaidys pakėlė sostapilėje sumišimą.

Vašingtono gyventojai subruzdzo kelti protestus prieš storą domininkonišką gaidį, kurs anksti ryto atsikėles teip užtraukia giedot, kad net skamba per kelis bliokus. Formališki protestai buvo paduoti teisdariui, kurs vienok nusprendė priešais sostapilio ponelius, nurodydamas, kad gaidys turi

pilną, konstitucijinę laisvę žodžio, lygiai kaip karveliai vištos, antys ir kiti paukščiai. — Turbut nė vienamesvieto krašte nėra tokių kvailų ponų, kaip Amerikos sostapilėje — Vašingtone.

K a t e ž i u r k i ų
m o t i n a .

Meridijano, Miss., miestely, krautuvėje tulo Lyle buvo at-rasta katė su 13 auklėjamų žiurkučių. Vietoje išpiaut, ji maloniai glamonėjo ir laizė žiurkučius, kaipi savo vaikus. Paskilbus apie tat po apielin-kę, griebėsi už darbo mokinti Amerikos vyrai tyrinėti tokį fenomeną. Pasirodė paprastas dalykas—katė padvėse vaikai, tai ji prisijėmė auklėt žiurkučius.

S u a k m e n e j e a n g i s .

Schuylkill paviete, Pa., anglekasiai Elangowan kasyklėse užėjo gilumuose žemės—apie 300 pėdų gilio—suakmenėjusias gyvates. Jos labai nepanašios į šėdykščius slankunus ir mena, kad jos galėjo buti da pirma desėtko tukstančių metų prieš Kristaus gimimą, taigi da toli pirmiau prieš sutvėrimą svieto, kaip biblija sako.

A m e r i k o s k r a s a .

Praėjusiuose metuose Amerikos krasa (pačta) pervežė ir pernešė, tai yra perleido per savo rankas 11,361,090,610 įvairių siuntinių, jemant drauge ir laiškus. Pinigų, namie ir užsieniuosna, persiuntinėjo \$1.079,987,850. Krasos užlaidymas lešiuavo \$178.449.778. — Sakoma, jog nė viena šalis ant svieto neturi tokios brangiai lešiuojančios krasos ir teip plačiai vedamo josios darbo.

N e s i s p i a u d y k i t
a n t g a t v i ų .

Pittsburge, birželio 26 Sveikatos biuro urėdininkai sujėmė per vieną dieną beveik čielą 100 žmonių. Juos pritvėrė besispiaunant ant šalykelių (šontakių). Visi sujimtėjie užsimokėjo po \$0.00 baudas

ir da labiau spiaudydamies ejo namo. — Spiaudytis ant šontakių yra negerai, kits su čebatais parsineša džiovininkų ar sifilikų spiaudalus ir užkrečia visus namus liga. Bet miestas turėtų pirmiaus gerai gyventojams tą išaiškinti, po laikraščius tą drausme išgarsinti ir įvairiais liežuviais atspauzdinus išplatinti tam tikrus lapelius. Nereikėtų tada areštuot žmogų, kurs nieko nežinodamas nė nenusimano, kaip nuspiauna ant šontakio, o ne ant gatvės.

Š a l i n s u s a u l e !

Vašingtono presbiterių vienoj bažnyčioj kunigas Copp apskelbė, jog pragaras esąs saulėje. Jis sako: „Kada pirmutinė apie tą mintis smilktelėjo per mano sąmonę, aš pats baisiai nusigandau. Bet nuo to laiko aš studijavau ir vėl ir vėl, ir niekur neradau pragarui tokios tinkamos vietos, kaip saulėje; tas prileidimas labai atsako ir biblijos aprašymui apie pragarą. Ne skubiniai tą ištariu, bet ištyrinėjęs čielus 8 metus.“ — Kas galėjo mislyt, kad teip palaimingas ir šildantis žemę skrytulys turi savyje tokią biaurybę!...

H a y w o o d o b y l a
b a i g i a s i .

Praėjusį sykį minėtasis anglekasių vadovų liudininkas Friedman (rusas stenografas) išdėjo prieš teisimą negirdėtus dalykus; jis su visais išgaliais parodė, kad kasyklių baronų pasamdytiejie Pinkerton šnipai, visą kontrolę anuomet turėjo, — kaip ant Vakarinių Anglekasių Sąjungos, teip ir Susiyenijusių Amerikos Anglekasių (Mičelinių). Kaip Kolorados didžiausiuose kasyklių streikuose (1903-04), teip ir Pensylvanijos Didziamame Streike Pinkertono šnipai pynė tarpe darbininkų intrigas, iššaukė maištus ir pas-kui uždėdė ant jų vietų milio-jų. Vak. Angl. Sąjungos sni-

važiavime, 1904 m., šnipai sėdėjo įzemiausiose vietose ir stenografavo visus nutarimus į vyriausią Pinkertono agenturą. Tėnai jau buvo piešiami plianai, kaip įtraukt anglekasių organizaciją į riaušes, padaryt jų vardan kuodaugiausiai žmogžudysčių ir tada įstatymiškai ją išardyt. Užpakaly tos šėtoniškos mašinos stovėjo kasyklių savininkų sąjunga—„Miners Owners Association“, kuri senei jau griežė dantį ant organizuotų darbininkų.

Toliaus kiti anglekasių liudininkai dar štai ką išaiškino:

Mat Orchardas savo „prisi-pažinimuose“ įtraukė das šiuos žmones: Molich, Mehelick ir ir Aikman, apskųsdamas, buk jie prikalbėję jį prie išdinamitavimo skebų gaspados, Globevilleje. Pašauktieji viršui minėti vyrai ne tiktai viską užginčijo ir prisiekė, jog Orchardas meluoja, bet Malich dar pasakė, kad Orchardas kelis sykius jį gundė užmušt tosios gaspados savininką — McDonauld, kurs prilaike skebus ir kuriam geriau sekėsi, negu Malich (šis teipgi hotelį turėjo). Vieną dieną Orchardas atėjo pas Malich ir sako: „Nesuprantu, kas per netikę jūs biznieriai? Skebai daug geriau už jus verčiasi. Kodėl tu to prakeikto hotelpalaikio nenušluoji iš pasaulio?“ Tada Malich atsakęs: „Tamai, (Orchardo vardas), Tamai, aš niekuomet to nedarysiu. Jeigu tu ką nors panašų padarytum, aš tuojaus apskųščiau“. Mat Orchardas norėjo, kad ji samdytų prie išdinamitavimo. Potam Malich tapė rugščia apdegin-tas, kurią kažikas per langą bemiegant įmetė. Mena, kad tai Orchardas padarė. — Kiti minėtiejie liudininkai irgi pri-rodė, kaip Orchardas juos gundė prie piktadėjisčių ir gyrėsi Steunenbergą užmušias, nes per jį netekęs 500dol. Hercules kasyklių dalybos. Šiuos Orchar-

do zodzius girdėjęs ir pirmiau buvęs Kolorados generališkas atstovas (attorney), E. Engle, kurs teipgi dabar tą patvirtino.

Kelios dešimtys liudininkų vis panašiai darodė, jog Pinkertono šnipai ir kasyklių savininkai suaudė visą tą baisią intrigą, ir ant pašalinių žmonių tokį įspudį padarė, kad, jeigu iš šitos bylos kas nors išeitų po kartuvių, tai teisingiausia būtų, kad kasyklių savininkai ir jų bernai—Pinkertono šnipai.

Ateinančią savaitę bus paties Haywoodo aiškinimai ir menama, jog per porą savaičių byla užsibaigs.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Boston, Mass. Čionai, birželio 24-tą atsibuvo koncertas, surengtas prie progos atvykus iš Europos dviems lietuviškiems muzikantams: Mikolui Petrauckui ir Z. Skirgėlai. Čia yra pirma vieta, kur mūsų artistai pasirodė prieš Amerikos lietuvius. Jie per du mėnesiu lankys Amerikos miestus, kur tik yra lietuvių apsigyvenusių.

M. Petrauckas dainavo dainas iš puikiausių kompozicijų, keliose kalbose. Dainavo kelias lietuviškas dainas paties padarytų kompozicijų.

Z. Skirgėla pritarė dainuotojui ant pijano. Teipogi Z. Skirgėla ir vienas skambino gražias kompozicijas iš Beethoveno ir Fr. Chopino. Vieną šmotelį skambino jo paties kompozicijotą; pasirodė iš visų puikiausis.

Šitie vyrai yra pirmutiniai muzikantai iš lietuvių, ką gali pasirodyti visam svietui. Matytis, jog jie savęs pralavinimui nemažai darbo padėjo, kad galėjo pasiekti teip augstą laipsnį — muzikėje. Žinoma, šituos vyrus negalima prilyginti prie Paderevskio, arba

kitų visai pasaulei žinomų artistų; bet galima sakyti, kad neperdaug šitokių muzikantų atsiranda kaip ir šitie lietuviai; o tarp lietuvių, tai dar pirmutiniai.

Šitie koncertai privalo būti kožno lietuviui atlankomi; mūsų pareiga paremti tų vyrų pasitriusimą; mums, bemuzikiams, šitie koncertai labai padailis šurkštų Amerikos gyvenimą...

Daugeliui lietuvių gali patikti šitie koncertai, daugeliui ir nepatiks delto, kad muzikė visai mažai da žinoma tarp mūsų žmonių. Jie tik tokių mėgdavo pasiklausyti, kur pyška, traška, ir bugnuoja einant pro karčemas. Jeigu šitie vyrai pasirodytų su tokia muzike karčemoje, tai salionų svečiai beabejonės sakytų: — „Aš daug tokių girdėjau, ir pats teip galiu pasirodyti“...

Velyčiau kiekvienam lietuviui pasiklausyti tų dviejų vyrų ir išmokti suprasti geresnę muzikę negu brizginimus dumplių ir birbinių spieгимus.

Daugelis sako: „kas man ištos muzikės“. O aš sakau: kas mums iš tų blogų dainų, kur priduoja blogas mislis ir jausmus? Ar nebutų geriau pasiklausyti puikios muzikės, kuri pakelia žmogaus dvasę, priduoja gražias mislis, ir padailina visus žmogaus jausmus.

Lai mūsų tautoje per amžius gyvuoja tokie vyrai kaip M. Petrauckas ir Z. Skirgėla! Mūsų Amerikos lietuviai daugiau negirdi, kaip tik nuolatinės prakalbas; jos jau veik atšipino jausmus; ir šitie koncertai bus labai gera mūsų visuomenei permaina.

Muzikantė.

Naugatuck ir Union City, Conn. Čia lietuvių yra didelis burys, daugiausia jaunų vyrų ir merginų.

Bet apsišviesti retas temano, ot tik rupinasi gražiai pasirodyti ir mitriai—„amerikoniškai“

pavaikščioti po gatves ir gertuvėse praleisti linksmai laiką. Apie skaitymą ne neužsimink, nes jie prie to nepratę ir retas kaito kokį laikraštį, sako: gali į „ciciliką“ pavirsti, kas iš to skaitymo da nauda...

Čionykštė L.S.S. kuopa teipgi puola žemyn; matyt draugai sutingę ir nemano žengti pirmyn. Čia yra knygynėlis įkurtas, bet vietiniai lietuviai jį apleido, retas belanko; mat pas mus lietuviai da knygynų vertės nesupranta.

Bet mums, broliai, reikia sukrusti, nesilikti užpakalyje kitų, didinti L.S.S. kuopą, rengti prakalbas, platinti apšvietimą, nežiurėti į tokius, kurie budami socialistais nešioja republikonų tikėtus balsavimo laike ir siulinėja juos žmonėms...

Duoklys.

Worcester, Mass. Čionai paduodu tik svarbesnius veikimus praėjusiame S.L.R.K. „seime“, kuriame kunigai peržvalginėjo savo spēkas ir kokią da turi tarpe dievotesnių lietuvių įtekmę.

Negalėdamas dalyvauti ištiesai visuose posėdžiuose, paduodu tik tiek, kiek girdėjau nuo kitų.

Atidarius kun. Milukni 2r-ą posėdį, užprašytas buvo ant pagrindų kun. Žebrys. Kun. Kudirka pradėjo reikalaut, kad kun. Žebrių lieptų nueiti nuo pagrindų, bet čionai kun. Milukas nedaleido, — pasakė, kad: „Žebrys nori kalbėti į delegeitus“.

Atsistojęs kun. Žebrys, pradėjo kalbėti, kad S.L.R.K. sąnariai turį but nuolankūs žmonėms, kad elgtųsi teip kaip krikščionių mokslas rodo; kad nesikeltų „kai Galijotas, bus per Dovydą sumušti“. Laike Žebrio kalbos, kun. Milukas tik šaipėsi. Pabaigęs kalbėti, Žebrys paaukavo 25 dol. „Lietuvos reikalams“, ir pasakė, kad jis neprigulys prie S.

L. R. K.,—prigulys tikrai prie S. L. A.; bet velinąs gero ir šitam Susivienijimui, kad ilgai gyvuotų. Po tam atsistojo k. Milukas ir savo kalboje norėjo išjuokti kun. Žebrių; jis prilygino Žebrio kalbą prie savo atsitikimo, kaip jis važiuodamas su Ž. sumušė savo kepurę ir baisiai perpyko. Bet tuomet tarpu surėkė kun. Varnagiris, kad kalbėtų apie dalykus, o ne apie kepurę! Tada Milukas metėsi iš tos kalbos, o pradėjo kalbėti, kaip jis rėdęs „Vienybę Lietuvinkų“, kokia tada buvusi gera! O dabar — patekusi į negerų redaktorių rankas ir nuėjusi ant šunės vuodegos. Tuomi ir užbaigė savo kalbą.

Nutarimų nepaduodu: kas norės, matys „Žvaigždėje“. Tik primenu šį svarbiausį — buitent pasiuntimą telegramą šv. Tėvui.

Utarninko vakare lošė teatrą „Tarp dilgėlių rozės“. Teatrą atlošė gerai, nes svarbiausias roles atliko socialistai (jeigu tinka jiems vardas socialistų, nes dabar atsimetė nuo kuopos; o kas labiau, kad už pinigą parsiduotų savę. Metai atgal, tai norėjo su kirviu eiti darbininkų priešų kapti, o dabar už cigarą nuėjo politikieriams batų laizytų). Teatrą lošiant publika užsilaukė ramiai; mažai jos ir tebuvo, — išskyrus delegatus buvo koks 30 žmonių. Lošiant paskutinį aktą, kada aktorai tarė: „Nuo bedievių ir socialistų Lietuva nieko gero nesulauks“, o paskui įbėgus vaikiniui per duris ir sušukus: „Lietuvai spaudą gražino“, — tada iš publikos atsiliepė balsai: „tai juk socialistai iškovojo!“ O kaip lošikai ištarė: „tegyvuoja Lietuva be bedievių ir socialistų“ tai balsai iš publikos sušuko: „Tegyvuoja socialistai!“ Teip utarninko diena ir praslinko.

Nuėjau pasižiūrētų seređoj po pietų. Jau delegatai buvo pusėtinai „užsitraukę“, ir po

kiekvienam posėdziui da ir vėl paleizdavo delegatus „atsivėdinti“ į kelnorę. O ten buvo įvales visokios Dievo dovanos. Kada delegatai pasiliko visi linksmi, tada Milukas užklauso, kaip jie mano apie organą; paaikšino, kad „Katalikas“ — bedieviškas, negali būti Susivien. organu, kad jis ir anais metais norėjęs tapti S. L. A. organu — davęs kam tenai 300 dolerių, kad tik jį paliktų S. L. A. organu. Paaikšinęs, perstatė „Žvaigždę“ už organą. Kaip tik perstatė, tuoj „Žvaigždės“ redaktorė pakėlė abi ranki ir didesnė dalis delegatų pakėlė už „Žvaigždę“. Tada Milukas da paaikšino, kad kas metai kyla vaidai su „Kataliku“. Ar negeriau palikti „Žvaigždę“ ant kokio ilgesnio laiko, duokim sau esą ant keturių metų už organą. Žinoma, kaip visagalys Milukas norėjo, taip ir stojosi.

Renkant komitetą, sekretorium pasiliko tas pats; prezidentu — irgi tas pats — kun. Kudirka. Iš syk nenorėjo apsiimti, bet gavęs „neaprubėžiuotą“ dovaną, apsiėmė. Dovaną buvo siuloma labai juokinga. Milukas sakė, reikia jam nupirkti ožį ar šuniuką; viens delegatas atsišaukė — lazda su plieniniu galu; kits užrėkė: lazda su vienu galu. (Čia skaitytojas turi pamislyti, kokia tai būtų lazda su „vienu galu“).

Seimas S. L. R. K. kitiems metams paskirtas Chicagoje.

Seredos vakare buvo prakalbos. Dar prieš seimą buvo kalbama, kad Milukas šaukses socialistus ant diskusijų. Tai socialistai ir ne apleido prakalbų. Bet, susirinkus žmonėms į salę, pranešė, kad prakalbų nebus. Ale kur čia tau! Vietiniai pradėjo reikalaut, kad prakalbos butinai būtų, — jeigu, sako, nėra kam kalbėt, tai kalbėsime vietiniai.

Prakalbas atidarė. Perstatė kalbėtojum Baliuną iš Fo-

rest City, Kalbėtojas pradėjo apie pragaro baisybes ir apie socialistus, kad jie labai esą „išklydę“, socialistų mokslas esąs klaidingas ir nurodė, kad L. S. D. P. atstovas, P. Grigaitis prakalbose kurstąs žmones prieš turčius. Prakalba buvo tokia riebi ant žodžių, kad ir surašius laikraštis netalpintų, — kliuvo įvaliai ir S. L. A. Ant galo persiprašė, kad daugiau nieko kalbėt nebegalys, ba jis ne esąs mokintas, tik 5 metus carui tarnavęs. Tada iš publikos atsišaukė: „Matyt, kad dar kodyla tebėra neišgaravusi iš tavo galvos, ką popas įrukė“. Kitas vėl atsiliepė: Mokintas, kad carui tarnavai; matyties, kad gaudavai — „za chrabrost, kručiok vodki“. Čia visi nusijuokė. Pabaigus jam kalbėti, socialistai paprašė, kad jiems leistų ką pakalbėt, bet neleido; prašė ir pas kun. Miluką. Kur čia tau jis leis jiems kalbėt! Perstatė iš Durey'os p. Valiukonį. Kaip tas pradėjo kalbėt, tai ir pats Milukas už šonų susijėmęs prunkštė iš juoko; ištaręs kelis žodžius, „oratorius“ pradėjo atsiprašyt, kad daugiau negalys kalbėt. Milukas krykštadamas pradėjo rėkti: „Priklodus dar kalbėk, priklojus!“

Ant galo užmanė rinkti aukas. Bet ne paaikšino, kam rinks. Daugumas pradėjo šaukt: „Ar socialdemokratams ant revoliucijos!“ Tada Milukas atsistojęs pradėjo aiškinti, kad tai bus Lietuvai ant apšvietimo; liepė salės duris uždaryt, kad socialistai neišbėktų, — „tai dar, sako, pamatysim, ar aukaus socialistai, jei apšvietimą myli; o jei apšvietimo nebus, tai jie ir bombų nemokės pasidaryt“. Iš publikos atsiliepė: „Mums nereikės bombų, — mes susivieniję kepurėmis skriaudikus išdusjims“. Pradėjus aukas rinkt, socialistai pradėjo rinkt ant revoliucijos. Tada Milukas, pribėgęs pradėjo varyt

socialistus laukan — pagriebė vieną už skverno, kitą už rankos, ir — na, traukti per duris. Socialistai pradėjo išmėtinėt, kad neteisingai elgiasi, lygiai kaip caro valdžia, ir pradėjo giedot Marselietę. Tada Milukas, pagriebęs kepurę išėjo laukan, o socialistai jį išlydėjo giedodami Marselietę.

Seimas taip vyko, kaip Milukas norėjo. Dėlei juoko priminsiu, kad surašius lotyniškai telegramą į šv. Tėvą, ir perskaičius, užklause: „Ar gerai bus surašytas?“ Visi delegatai nutarė, kad „gerai... Keli iš jų mokėjo lotyniškai, nežinau. Bet visi širdingai pritarė. M. Dusevyčius.

Ashley, Pa. Matant, kaip visose apielinkėse lietuviai kruta ir darbuojasi ant tautiškos dirvos, ir mes ashleyiečiai nepasilikom užpakalyj. Su pasigėrėjimu galime pranešti garbingiems „V-bės“ skaitytojams, kad čionai susitvėrė rustingas ant pirmėivių lietuvių galvos baudžiamųjų buris. Pirmas „pochodas“ Ashlejaus dragunų įvyko 15 d. birželio. Tai buvo reguliariškai iškelta vietiniams lietuviams „cicilikams“ karė, — su akmenais stovėjo patruliai ant kampų ir kaip kokius — labiausiai geresnių laikraščių skaitytojus begėdiškai apkulė. Katinama čionai visus cicilikus išbaniuoti. Sako: kaip jų čionai prisiveis, tai jims keiti ir čionai revoliuciją... Žinoma, pašaliniamis regis juokai. Bet čionykščiams cicilikeliams visai nėra baiku — jiems kasdien grumoja pavojus nuo Ashlejaus pėsčių dragunų.

Ak broliai, Ashleyiečiai! Kada jūs nuplėšite nuo savo akių fanatizmo plėvę ir patįs pradėsite skaityti žmoniškų laikraščių!

Ashleyietis.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“.

Minersville, Pa. Aš siunčiau vardan mūsų kuopos į T. M. D-ės išdą, per išdininką p. L. M. Kaziuną, \$5.40. Tas buvo 8 d. gegužio, š. m. Nesulaukdamas pakvituojant, siunčiau laišką užklausiant, ar gavo, ar ne. Irgi negavau atsakymo. Nežinau kas atsitiko, argi tas mano laiškas su „Money Orderiu“, ir kitas vėliau rašytasis galėjo prapulti! Manęs draugės klausinėja, kur tie pinigai, kad nematę laikraštį „Vienybė“ pakvituota. Mes norim atsakymo nuo p. L. M. Kaziuno, ar gavo, ar ne?

Vardan T. M. D. kuopos
M. Mikalavychienė.

Laiškas į „Vien. Liet.“ Redakciją.

Garbus Redaktorium!

Meldžiame šį patalpint jūsų gerbiamame laikrašty.

Apžiūrėjimas ligonių gali but yra maloniausias užsijėmimas mylinčiai garbė moteriškei, kuri tuomi prideda žmonių gyvenimui daug naudos. Yra tai kiltas darbas. Jis išlavina rankas ir pagražina širdį. Tai yra geriausiai apmokamas dabar pasitaikęs moteriškoms užsijėmimas. Ligonų sluginės yra viso svieto tarnaitės. Atsišaukiam mes jėškodami jų, nes neperdaugiausiai randasi pasišventėlių.

Lavių sluginių kasmet vis reikalaujama daugiau. Tukstančiai moteriškių turi tam prigimtą gabumą, bet nebuvo progos kam jį išstobulinti, ir todėl jos negalėjo nė savo buvio pagerinti nė žmonijai naudą suteikti. Bet štai išaušo nauja diena. Prakilnios dvasės labdariai atidarė tokios progos vartus Philadelphiajos Sluginių Mokykleje, 2219 Chestnut st., Philadelphia, Pa. Šioje įstaigoje tapė įkurtas dovanas dviejų metų mokini-

mosi kursas, kur studentės gauna kambarį, maistą, skalbinius, sluginių viršutinę uni formą ir visas gero namo ištaigas, drauge tinkamą lavinimąsi, lekcijas ir slaugojimo ligonių praktiką biednų ir vidutiniško turto žmonių namuose; užbaigus mokslo kursą duodasi studentei kelionės į namus lėšos.

Rakas mokslo gali but su trumpintas iki 18 koš mėnesių kurso, jeigu kas užsijims per šešis mėnesius namie skaitymu ir studijavimu, — kursas pats per savę lengvas ir malonus. Simtai jaunų moteriškių, išisklaidziusių po visą krastą, jau pradėjo darbuotis, ir tuomi išsidirbs ne tik tai sau bu seną, bet ir artimui paramą bei žmonijos paguodoną.

Trumpesnis kursas yra skirtas moteriškoms, kurios umai nori prisirengt prie to duodančio paramą ir pusėtiną įplaukas suteikiančio darbo. Dabar prasidėjo užrašimas į mokyklą, kurioje nuolatiniam ištisiam kursui ateinančiuos metuos bus vieta keturiems šimtam mokinių. Labiau geistinos šiam mokslui merginos iš mažesnių miestelių ir šiaip jau aplinkinių apygardų, dėlto jog tuomi išsiplatys po aplinkines ligonių slaugytojos ir neš liaudei pagelbą.

Philadelphijos Sluginių Mokykla, 2219 Chestnut str.

Aukautojams.

Suvalkų apskričio komitetas L.S.D.P. apturėjo per vieną iš savo draugų 14 dol. 50 centų nuo šių amerikiečių: kriaučiaus Mozuruko, J. Suchotškio, Aš V. S., V. Ambrozjejaus, Baraukas — po 1.00; kriaučiaus Kizio švogeris, kriaučkos Raibikiutės, Jurgio Strupinskio, Mozuruko brolio, Jurgio Bendinsko, Vilimo Ambrozjejaus, Ambrozjejinės, Lapinsko, kriaučiaus Juozo — po 50 cen.; Viktorijos Milinkovičiūtės,

Tėvuko Sergančio — po 25 c.; Andriaus Ambrozjejaus \$2.50; Jurg. kriaučio Lanaucko \$2.00.

Viso 14 dol. 50c.

Suvalkų, apskričio komitetas siunčia širdingą ačiu draugams amerikiečiams neužmirštantiems mus sunkiame laike kovojimo kaip su budeliu valdžia, teip ir su išnaudotojais mūsų darbo. Svarbiausieji kovotojai už laisvę ir pagerinimą darbininkų buvio išvyti yra į svetimas šalis, arba kenčia kalėjimuose. Aukos dėl revoliucijos reikalų paliovė plaukė; dvasia nusilpnėjus, padėjimas darosi vis blogesniu, ir atminimas draugų amerikiečių tokioje valandoje mus labai ramina ir žadina prie tolimesnio darbo.

Taigi dar kartą dėkavojame draugams už pagelbą ir tikimės, kad amerikiečiai ir toliau neužmirš mus.

Geidžiam draugams amerikiečiams kuogeriausios kloties jų darbe.

Su socialdemokratišku pasveikinimu,

30 gegužio *Draugas.*

Pečėtis: „Lietuvos Socialdemokratų Partijos Suvalkų apskričio komitetas“.

Lietuvių Laisvės Dr-tės Susirinkimas.

Rhone, Pa. Liepos 14 dieną, 3-čią valandą po piet, salėje J. Martuzo 99 Pine str. Susirinkimas bus kaslink laisvųjų kapinių. Taigi, lietuviai kurie turite laisvės jausmus, vietiniai ir apilinkės, malonėkite susirinkti ant to butinai reikalingo dalyko, nes bus daug svarbus reikalai apšnekėta. Užprašo Komitetas.

PIKNIKAS!

Draugystės Szv. Kazimiero, Plymouth, Pa. Atsibus Fern Brook Parke, Utarninke 6 d. Rugpiučio 1907. Karai spešil ateis į Plymouthą 8:30 ryte. Taigi lietuviai ir lietuvaitės, seni ir jauni prisirengkit iš anksto. Kiti karai eis paprastai. Muzika bus kuopulkiusia. KOMITETAS.

Geismas.

(Pagal Lermontov'ą.)

Dėlko aš ne paukštis, ne vanags tyrų,
Ką virpa ana kur ant lakių sparnų?
Dėlko aš negaliu danguose skrajot,—
Ir vieną tik laisvę kaip paukščiai guodot?..
Į mylimą šiaurę šarpuočia ašai,
Į šiaurę, kur žydi pratėvių laukai;
Kur smilčių guronuos, po liudnais beržais,
Jų šventosios dulkės minomos vaikais;
Kur pilių griuvėsiai, varsos pelėsių
Slep liekašas kardų, bardyšių šviesių;
Ir amžiais užkimus kanklinė daina—
Tyli surudijus jos griaudi styga!
Skraidyčia viršumi tų kanklių, kardų,
Blaškyč' sparnais dulkes nuo jų ašmenų;
Sukepusio kraujo nušveiščia rudis.
Gal nuplaut jąs mano ašarų gailis;
O kanklių užgaučia miegančias stygas—
Pasklystų ten garsas po rustas yras:
Pazadintos vienų ir kitos prabust',—
Povalei sukiltų ir gal nebužnust'.
Gal turėtų dvasioms rytinėj šalyj,
Graudus stygų garsas atsiliept' širdyj;—
Ir vėlės, palikę ten rojaus laukus—
Šalį Anapieliaus, skrietų pas vaikus...
Aplankyty vietas, kur krito seniai,
Kur verguvėj braido palikti ainiai,—
Slankioja išblyškę it buriai šmėklų
Nedrijsdami dangun pakelti akių,—
Nes bijos, kad kokia kibirkštis ugnies
To keršto, ką ruso dugne kur širdies,
Nežybteltų ore žaibų pralėkiu,
Pritraukdama švilpį botagų skaudžių
Ir nusiminimo, be vilties ledai
Ką spaudžia jų širdis tirtų, kaip matai;
O bočiams begrižtant į rojaus kraštus
Uzsižiebtų aušra, jų ainiam dangus!..
Bet veltos svajonės, benaudųs geismai—
Tvirti, neatmainųs likimo žadai:
Tarp manęs ir mano tėvynės kalvoms
Guli jurės, laukai—su girioms tamsioms...
Ir vystu aš čion po svetimu dangum,
Kaip diegas išrautas Lietuvos miškų;
Ir siunčiu su vėjo kvėpimu karčius
Viengenčiams tik vienus rugonės žodžius!

V. Tarnas.

Susirinkimai.

Draugystės Šviesos ir Mokslo laiko susirinkimus pirmą utarninką kiekvieno mėnesio 7:30 vakare, 116 N. 4-th st. Brooklyn, N. Y.

Susirinkimas kur bus laikomas 25 d. Liepos Glen Lyon, Pa. pas Juozą Anskį ant 4-rių po pietų, meldžiame visus draugus pributi, ba turime svarbų reikalą kas link mūsų skaitinydės ir kitų reikalų.

Komitetas.

Nauji rasztai.

„Melagių Dėdė“ (iš dzukų gyvenimo). Parašė Ksavaras Vanagėlis, autorius „Kur banguoja Nemunėlis“. „Žvaigždė“ Spaustuvėje, Shenandoah, Pa. 1907. Pusk. 27.

„Nekaltybė, žiurint jon iš pilizopijos kertės“. J. Geručio versta iš vokiškos. 1907 m. Lietuvių Katalikų Spaudos Bendrijos Spaustuvėje, Shenandoah, Pa. Pusk. 89.

„Tarp dilgolių rošės“ Melodrama 2 dalyse, 6 aktuose. Parašė J. J.-is. Kaštu autorius, „Žvaigždė“ Spaustuvėje. 1907 m. Pusk. 54.

„Biurokratai“ Apysaka. Parašė Jonas Kmitas. Copyright, 1907 by A. M. Milukas. „Žvaigždė“ Spaustuvėje, Shenandoah, Pa. 1907. Pusk. 79.

„Dilgėles“. Literatūros, politikos, draugijos ir mokslo satyriškas laikraštis. No. 6 (9).

Isz visur.

Matyt, kad ne tik tai Amerikoje yra netikumu garsingi namų statytojai, bet ir kitur tokių nestoka. Nesenei Galicijoje, Strijaus miestely susirinko jaunuomenė į vestuves. Salė buvo tik ką naujutėlė. Užgriežus muzikai ir pradėjus poroms sukstis, staigu subraškėjo namai, grindis įsmuko kelnorėn ir visi svečiai griuvėsiuose dingo. Greitai buvo iškasti, vienok keletas gal nebeišlika gyvais.

Pietinės Prancuzijos streikas prasideda eit silpnyn. Valdžiai pasisekė sujimt sukilusių vynininkų vadovus, — sujėmė net vyriausį judėjimo stulpą — anarkistą Marceliną Albert. Pribauginți miestų majorai, kurie pirmiausia žmonių reikalavimus užjausdami buvo teipgi sustreikavę, — atsisakę nuorėdų, — dabar ir jie jau grįžta ant vietų. Valdžia sumanė ir

prizadėjo išleisti kokius ten vyno pramonės geresnius įstatymus.

Pietinės Amerikos pakraščiuose, ties Corralo prielauka, atsitiko apie birželio 23 d. didelė nelaimė: tavorinis garlavis „Santiago“ pateko į nepaprastai įsintusias audras, kurios ne tik sukulė laivą į skeveldukas, bet ir 90 žmonių nuskandino. Priežastis tos nelaimės — girtuoklis laivo vadas.

Rytinėj Galicijoje šę savaitę buvo šoks atsitikimas: iš anos pusės rusų rubežiaus atėjo Austrijos pusėn 14 kazokų ir užpuolė ant vieno namų savininko; jį ir jo pačią užmušė, dukterei nupiovė rankas ir kitas ypatais biauriai sudarkė. Ant galo brangesnius daiktus išrubavoję, grįžo atgal. Ant sienos Austrijos žandarai du kazokų pagavo, kiti gi pabėgo.

Laikraštis „Los Angeles Times“ aprašo įdomų paprotį užsilikusį Švedijoje. Ten gyventojai išeidami iš namų užrakina duris ir pakabina raktus ant adverijos. Matydami tą praeiviai, k. t. agentai, kromininkai, ubagai ir tp. žino, kad namų savininko nėra namie, todėl neina prie durų. Tą papratimą panaudoja gyventojai da ir kitiems kurjoziškiems tikslams. Teip: nenorėdami, kad per tą ir tą valandą kas nors baladotų į duris, paduoda mergai raktą: „Še, pakabink iki tai ir tai valandai“. Ir nieks neina. Skolininkai saugodamies, kad neužteitų skolintojas, pakabina raktus ant durų. Tankiai skolintojas sėdi ilgas valandas ant trepų, o skolininkas viduje juokiasi. Eiti vidun niekas nedrįsta. Juk nežinia: rasi vidui ir yra kas, arba tik kiton pusėn kelio išėjo ko nusipirktų; savaimė įėjus gali pakliut, kaip vagis. — Ar šiaip, ar teip, Amerikoje

—vagių šaly— toks paprotis išrodytų didele gyventojų kvailybe: žionai ir iš po 30 raktų kišenėje esančių viską tau iškraustys.

Baisi katastrofa atsitiko viename kyniečių teatre, mieste Hongkong: vos tik prasidėjus perstatymui užsiliepsnojo teatro priekinė dalis, teip, kad ne esant šoninių išbėgių iškepe 500 žiurėtojų, tarpe jų ir 10 aktorių. Ugnies priežastis kilusi iš atsitikusios eksplozijos po grindimis, kur kažkokie nevydovai tyčia pakišę dinamito.

Iš tikrų katalikiškų šaltinių praneša spauda, jog Rymo popiežius vylioja Amerikos milijonierių Morganą į katalikystę (iki šiolai jis yra protestantas). Už perėjimą katalikystėn žada popiežius suteikti Morganui „Bažnyčios šventos kunigaikščio“ vardą, tokį, kokį iki šiolai tik du svietiški žmonės ant svieto teturi, butent: katalikas Austrijos ciesorius Pranas ir protestonas Vokietijos kaizeris Vilius. — Toks popiežiaus uolumas rodo tikrai piniginį gešeftą: jis nori padauginti katalikų eiles vienu turčium Morganu, o nesistengia sulaikyt nuo atsimitimo iš katalikystės tukstančių darbininkų, kurie nebesuranda tikro Kristaus mokslo bažnyčioje. Visai bus nedyvai, jeigu popiežius Morganą ir šventu ant žemės apskelbs, nes per Morganą rankas įdėjo Amerikos bankuosna 4 milijonus dolerių prieaugliui.

Birželio 2 d. pripuola Rymo popiežiaus, Pijaus X gimtadienis. Jis pradeda 73 amžiaus metus. Tą dieną daugybė karalių ir šiaip valdonų pasiuntė jam linkėjimo telegramus, nors daugelis iš jų yra eretikai ir juokias į kumštį iš popiežiaus. — Svieta didžiunų politika veidmainytoje.

Italijos senetas užtvirtino keno tai paduotąjį įnešimą, kad 4 birželio butų švenčiama, kaip visuotina tautiška šventė. Mat tą dieną pripuola gimtinė didelio revoliucionieriaus Garibaldi. Šįmet sukako lygiai šimtas metų nuo jo gimimo.

Uzsibaigė Madride teismas ant tariamųjų anarkistų, už žinomąjį pasikėsinimą ant Ispanijos karališkosios poros. Pasmerkta šie trys: Nakkeno, Mata ir Ibarva, po 9 metus kalėjimo. Likusius apskųtuosius išteisino.

Ispahane, Persijoje, kunigaikštis Egbir Mirza sušaudė savo tikrą motiną, už tą, kad nedavė laidokavimui pinigų. — Kunigaikščiai Azijoje turi po savo valdžia daugelius tukstančių gyventojų. Reikia numanyt, kaip žmonėms einasi po tokių žmogžudžių letena.

Apygardoje Lizbonos, Portugalijoje kazi kas užsimanė nušluoti iš po svieto akių miestelį Covitha: iš nakties aplinkui didžturčių pabirkantų srytį pakasinėta dinamitas ir vienu sykiu visur padegtas. Įvyko pasibaisėtinas plyšimas, kuriame keliolika namų išsidrabstė aukštyn, kaip skiedros; apie 30 žmonių gavo galą, kitų daugybė sunkiai sužeista. Sako, buk tai tą padarę bedarbiai darbininkai, kuriuos pabirkantai be priežasties nuo darbo atstatė.

Pajieszkėjimai.

Pajieskau savo pusbroli Juožą Grauzelį, 20 metų kaip Amerikoje, jis paeina iš Lietuvos Seirijų gmino ir parapijos, Ročkių kaimo. Prašau ar jis pats ar kas kitas duoti žinią ant rdroso:

A. Gavenonis
127 Pear str.
Plymouth, Pa.

Meilė.

Tylėjimą tamsoje ramiame kambary pertraukė lengvas šnabzdėjimas ir retkarčiais užsiganėdinimo juokas.

Buvo užviešpatavusi tamsioji era ir švelnia savo butybe rodė kiekvieno akims atsilsį.

Tylus vakaro oras buvo susidrumstęs su tamsumynais, kuriame sparnuota meilės dvasė skraidė jieškodama patogios vietos jaunuomenės širdyse.

Laikas bėgo, kaip audroje smarkus, per sekundą kiek varsnų nukeliantis vėjas ir darė jiems neramumą, lyg primindamas persiskyrimą.

Teip malonus pasikalbėjimas tęsėsi ir supavo jų jausmus, kaip lakštingalės žaliuose šakelėse supuoja vėjas guštelę.

— Reikės eiti namo — tarė jaunikaitis, kuris tą vakarą pateko į meilės prietaiką.

— Teip greitai!..

Balsiai atsiduso Onytė, tarsi jauzdama vėlėje kokį neramumą.

— Labai jaučiuosi laimingas šį vakarą, supraskite, šį... .

— Tokius brangius žodžius sakote ir teip greit einate, teip greit.

Jis suspaudė ranką ir užsidedė kepurę.

— Neikite da — atsiliepė, tarsi iš po žemių Onytė.

Jis jautėsi laimingas, bet kartu ir neramus.

— Norėčiau vieną žodelį, bet... .

Ją apėmė zingeidumas.

— Sakykite!

Lypstelėjo jos ranką.

— Gal įžeidžiau išsitaręs... .

— O ne, o ne.

Jis nesakė, tikėjo per priangį ir išėjo abudu sustojo tarpdurėje, kaip paprastai mergina išleidžia vaikina.

Mėnulio ramiai į juos žiūrėjo ir paskiaus užsimerkė, tarsi sapnuodamas, kas-žin ką viešiau sau šnabzdėjo ir galų gale

saldžiai nusišypsojo.

Mieliai Onytė žiūrėjo į savo mylimąjį, jos tamsiose akise matėsi širdis, ant kurios buvo užrašyta aukso neišnykstančiomis raidėmis: „Myliu jus labiausiai už viską“.

— Linksmų sapnų — tarė jaunikaitis ir buvo beinas.

— Neikite da, neikite.

Sulaikė už rankos.

— Vėlus laikas, reikia eiti.

Ji teip nenorėjo persiskirti, kad beveik pusantros ašaros galima buvo užtėmyt jos akise.

— Pasakykite, ką žadėjote,

— sušnabzdėjo tykum, grauđingu, plonu balsu, kurio gaida beveik verksminga.

— Negaliu sakyti, šį vakarą negaliu... .

— Tokis zingeidumas dabar kankijs mane. Ar jums negaila?

— Kam aš išsitariau, kam!

— jis gailinosi ir ant galo pridurė: — per laišką aprašysiu, ką nedrįsau ištart.

Ant jos veido plykstelėjo linksmas spindulys... .

— Labai ačiu, labai ačiu, — išreiškė užsiganėdinimą.

Ramiai nuo vėjo susvyravo oras ir pajudino jos tamsius, pasiputčius plaukus, kurie buvo jos galvą aptvinę, lyg debesiniai kalnynai.

— Malonėkite atleisti už viską. Eisiu — tarė padavęs ranką.

Ji nepasijutė, kaip apkabino jo kaklą ir... .

— Oi kaip aš jus myliu! — pratarė po neilgo tylėjimo Onytė.

Jų vėlėse kas-žin kas degė ir degimo liepsnos skleidėsi, kaip stygos aidas.

— Sudie.

— Sudie, sudie, — atkartojė Onytė.

Jaunikaitis pakėlė kepurę ir nuėjo.

Lydėjo Onytė akims, iki jos mylimasis užėjo už storos atžaloms apaugusios liepos ir jau kaip nebuvo matyti, atsiduso

ir įėjo ant atsilsio į savo miegamąjį kambarį.

Miegas ir saldus sapnai apjėmė į savo glėbį ir perkėlė į naujas aplinkybes.

Praslinkus nakčiai, aptvino paviršių žemės auksinė saulės jurė ir suteikė naują gyvybę visam prigimimui.

Ir teip prie dienos darbo neramiai slinko sekundos, minutės ir valandos; per visą dieną tęsėsi ilgėsis.

Sulaukęs vakaro jaunikaitis griebėsi į savo nuo darbo nuvargintą ranką surudijusią plieno plunksną ir pamirkęs į rašalą klojo ant popieros savo širdies jausmus.

Darbą atlikęsėjo ant atsilsio ir manė, kad pasapnuoti apie tuos meilės išsitarimus ir apie tamses, naują svieta apreiškiančias akis.

Onytės širdis teip-gi plakė ir laikas tęsėsi susimaišęs su ilgėsiu teip, kad minuta turėjo valandos ilgumą, o valanda buvo, kaip metai.

Tą viską praleidusi Onytė sėdo į miegų orlaivį, nes buvo pasirūžusi, nors sapne aplankyt savo mylimą.

Antroji diena po sapnų teip-gi buvo ilga, bet vakare parėjusi nuo darbo Onytė rado laukiamąjį laišką... . Pajėmusi tuojau pradėjo skaityti:

„Maloni Onyte!

Negalėjau išdrįsti, ką norėjau pasakyti, bet dabar ir gi... .

Na, ale ant vieno... .

Ilgai žiūrėjau į ant stogo gyvenantį lakuną — karvelį ir niekas man negalėjo perstatyti didesnio meilės pajautimo, kaip tas mėlvasparnis lakunas.

Teip tat aš noriu, plieno neperlaužiamu ryšiu surišti širdį ir gyvent su jumis amžinai!”

Nepabaigusi skaityti laišką padėjo jį ant stalo ir sudėjusi rankas ant krutinės linksmi atsiduso.

Jei rodėsi, kad ji mato savo laimingą ateitį bet nė kiek neatreipė atydom kuomi laišką

turinys užsibaigs... .

Vėl paėmė ir pradėjo skaityti:

„Bet jūs norėsite, kad šventinyčioje perdėtų žibančiais pažibais išsiuvinėtą stulą per mudviejų rankas ir pamėgdžiotų: „Ar turi gerą ir nepriverstą norą paimti sau už moterį?”

Man tie žodžiai šlykštūs ir neturinti savyje jokios išmintingos prasmės.

Tai-gi mano mylimiausioji, dėl mano meilės malonėkite atsizadėti to visko, kas stovi prieš mano vaidentuvę ir idėją!”

Ji persigando ir nepajautė, kaip laiškas iš jos rankų išpuolė ant žemės, bent širdis jos buvo pilna meilės kibirkščių ir nebuvo pajiegos, kuri ją but galėjusi atskirti nuo jos mylimojo:

Vėl pajėmė laišką ir baigė skaityti:

„Nemanykite, kad noriu kriminališkai pavogti jūsų dorybės žiedą; toje širdyje kurią nešioju savo krutinėj niekad nerasis minties, kuri butų prieš mudviejų draugišką dorybę ir meilę!

Palik sveika mylimiausioji Onyte! Tavo X... .”

Padėjo ant rausvai-pilkmargių užtiesalų uždengto stalo laišką ir neramumo audros siautė jos širdyje.

Įėjo jos tėvas.

Ji tuojau puolė ant kelių prieš tėvą ir pradėjo nuo žaimės virpančiu balsu šnekėti:

— Brangus tėtusi. Įsimylėjau jaunikaitį, kuriam lygaus nerandu!

Vaikščiodama, nors matau daugybę, bet mano akis, ir širdis visiems yra užverta ir tik noriu su tuomi apsivesti, kuri mano širdis pamėgo.

— Tai, tai, tai dabar, kas čia atsitiko, — mėgino pasityčioti tėvas.

— Nori, tai nori apsivesti, ale kam tas dabar toks nepaprastas prielankus nusižeminti- mas.

— Nusizeminu prieš savo tėvą!—atsiliepė neramiai dukterė.

Ji atsikėlė.

— Kas gi tokis tas tavo jaunikas?—užklusė tėvas.

— U-gi tėtūšis žinote, kur aną vakarą buvo.

— Tai jis!?

— Teip.

— Gana jau sakau išsirikai tokį netikėlį.

Nusijuokė tėvas.

— Juk jis tavę pames.

— Nekalbėkite, tėtūšis, apie tai, aš žinau jo širdį.

— Kaip žiuriu reikės tą tavo jaunikį pravyti, kitaip nieko nebus.

Pabaiškino j duris...

Įeikite!

— Gerą vakarą—pasakė įėjęs jaunikaitis— Onytės mylimasis.

— Gerą, gerą,—atsiliepė neramiai Onyte.

Pažvelgė su paslėpta meile ir priėmė kepurę.

— Malonėkite sėsti.

— Ačiū.

Pažvelgęs į namiškius, jaunikaitis matė keistus jų žvilgius, bet jis paslėpė savo įspūdį, nors jo vėlė jautė, kad kas nors turėjo atsitikt.

Seniui fanatizmo saugėla buvo įsimitusi net į nugaraukį ir jis žvelgė su pagieža į atėjusį vaikina.

— Kaip ėjosi šėdien?— pašnekino jaunikaitis Onytę.

— Gerai — atsakė neramiai balsu.

— Man nelinksma, kad jūs teip lyg nerami, suprantate!?

— Lyg...

— Tai aš visados teip,—sukušdėjo Onytė.

— O ką, ar rado mano siekinys atbalsį jūsų vėlėje? — patyloms užklusė jaunikaitis.

— Sirdis jums yra atverta — atsakė į ausį pašnabzdoms Onytė, nes bijojo, kad tėvas neišgirstų.

Jis su gyvumu pažvelgė.

— Tėtūšis tą viską žino...

— Žino!?

Tėvas pasikėlė nuo kedės ir pradėjo vaikščioti kambaryje.

Apjėmė jaunikaitį baimę ypatingai iš to, kad senis ant aslos vaikščiodamas vis mosa vo kumščia sugniaužęs po orą, tarsis kas toks norėjo jį užpult.

— Reikės eiti—tarė eusirupinės.

— Jau aš nelaiminga, teip trumpą laiką tegaunu matyti jus,—šnabzdėjo į ausį Onytė.

Jaunikaičiui truputį plyks telėjo linksnumas ant veido.

— Tėtūšis jūsų piktas, gal todėl?

— Tas nieko, jis teip sau,—ramino Onytė, bet jos balse galima buvo suprasti paslėptą baimę.

— Nelabai maloniai į jus vaikai žiuriu,—tėvas neiškenčęs pradėjo: — atsiskyrę esate nuo tikėjimo ir da norite mano dukterį suvilti, geriau, kad neateitute, iš to nieko nebus.

— Na, ką jūs tėtūši dabar, kam to reikė,—ramino Onytė.

— Aš jį myliu ir niekas manę nuo jo neatskirs!

Tėvas nusijuokė.

— Jis pats tavę pames, kaip jis pats sako, kad jis nenorįs jokių ryšių; jis galįs gyventi vien meilės ryšiu surištas.

— Tėvai, — atsistojo jaunikaitis ir rimtai pradėjo: — mes matome šimtus, kurie buvo surišti ir dabar vienas kito nesiekdami, gyvena pasimetę; tai gi čia ne ryšys, bet netikęs draugijos surėdymas yra kaltas; o ryšys, jeigu aš jį netikėsiu ir busiu be meilės apsi-vedęs, tai nieko nereikia!

Kam gi netiket, kam atsizadėt to tikėjimo? — pertraukė tėvas.

— Aš iš savo jaunystės, — jaunikaitis vėl tęsė,—išlipęs iš lopšio, radau savę apšarvotą tikėjimu ir tikėjau tol, kol pradėjau į tikėjimą žiurėti per padidinantį stiklą...

Jis atsikvėpė.

— Kad pradėjau per padidinantį stiklą žiurėti, mačiau

šlykščius reginius...

Mačiau šventinyčioje, nekaltumo ir dorybės paveiksle pasislėpęs, godumu dvokiantis gyvunas, kuris turėjo vienoje rankoje kebenėką traukti iš žmonių pinigų, kitoje gi rankoje turėjo kaušą, su kuriuo mišmė iš žmonių galvų išmintį, o vietoje išsemto proto davė kvailybę paveiksle duonos... ir todėl paminiau tą viską po kojomis!

— Teip atsiskirti, tai yra nešposas, — atsipeikėjo tėvas ir uždavė klausimą:—gims kudi- kis, kas jį krikštys, juk be vardo neaugsi!?

Dabar tylėjimas dideliais žingsniais perėjo per aslą.

— Kas yra brangesnis: gyvybė, ar vardas? — užklusė jaunikaitis.

— Nu, gyvybė — atsakė tėvas.

— Tai gi, motina ant tiek yra gamtos apteikta, kad joje gali apsireikšti gyvybė ir gali užgimti kudi- kis, o vardą reik pirkti už pinigų! Ar jūs gir- dėjote?!

Tėvas primerkė vieną akį.

— Na, o numirus, numirus, kaip?

— Nu gi į žemę.

— Ka, ka, ka į žemę!

— Tai kur?—užklusė jaunikaitis.

— O tai, žinau, jūs norite, kad užpirktų himnus, kurių orą draskantis alapas lydėtų jus kuną.

— O jūs kaip? — staiga užklusė tėvas.

— Aš noriu, nors tąsyk turėti ramumą. Man vietoje šventinyčios himnų, tegu ošia žaliuojantįs medžių lapai, kurie kapinyne išreiškia ramų atsiminimą.

Tėvas nieko neatsakė.

— Tai kaip tėvai, perstačiau jums savo gyvenimo plianą, leiskite jūsų dukterį už manęs.

— Vis gi negerai ir gana,—nenorėjo tėvas.

— Tėtūši brangus, kas gi

dabar, kur jau manę dėsi? — atsiliepė Onytė.

— Tai žinokitėsi, vaikai; ale žiurėkite, kad gyventute gražiai—tarė tėvas.

— Ačiū už žodį! — išreiškė dėkingumą jaunikaitis ir akise tėvo apkabines pabučiavo Onytę.

Jiems pasidarė linksma ir teip prasidėjo meilėje jų draugiškas gyvenimas. Surišo jų širdis ugninis meilės ryšys ir gyvenimas prasidėjo pagal norą ir gamtišką dorybę.

Sliburis.

Isz visur.

Chicagos universiteto profesorius, egiptologas Breatsted, tik ką dabar surado, netoli Egipto žemėse, labai didelį miestą. Istoriski šaltiniai parodo, kad tai miestas Gematon, kurį išbudavojo paraonas Amenhotep II dar 1300 metų prieš Kristų, ir kurį Niliaus upė syki suplovė su visais gyventojais į bedugnę.

Berlyno vienoje skaitykloje šnipai pažino Rusijos valdzios pajieškoma studentą Leibov, kurį tuojaus padavė policijantams, o šie, kaipo ištikimi caro valdzios šuneliai greitųjų nubogino Leibovą ant Rusijos rubežiaus ir atidavė rusų valdzioms. Tuojaus nugabeno jį Vilniun, o iš ten Peterburgan į kalėjimą.

Londono laikraščiai praneša, jog vienas Škotijoje miestelis, Motherwell, pradėjęs slinkti į žemes; jau kelios gatvės įgriuvę su visai namais, vos gyventojai paspėję išsigelbėti. Mat apačioje esą išimti dideli plotai gulėjusios akmeninės anglies; anglų kapitalistai išsijėmė, o miesteliui paliko tuščią pažemį. Jokios greitos pagalbos negalima esą suteikti.— Reikia priminti, kad Motherwelliuje gyvena apščiai ir lietuvų.

Musu vienaucziai privalo apsvarstyti.

Apie savo ateitį ir apie dabartinį padėjimą ir prilaikyti unijos galybę.

Keli anglekasių unijos urėdininkai raporte apie kietąją angli praneša, kad mus vienaucziai pamažu rašosi prie unijos regimai jie pradeda suprasti kad jei jie nori prilaikyti dabartinius uždarius, reikia prilaikyti unijos galybę, nes tai yra unija, ką prilaiko uždarius ir ateitėje išreikalaus da kitus pagerinimus.

Tai yra labai gera naujiena, nes mus labai apeina mus viengėnių padėjimas. Mes geidžiame jiems pasisekimo. Mes norime, kad jie eitų pirmyn. Mes trokštame, kad jie visi, ką dirba kietosios anglies kasyklose, turėtų geresnius uždarius ir geresnes darbo išlygas, ir mes aiškiai suprantame, kad tik per pasistengimą gerai susiorganizavusios unijos tos išlygos bus atsiectos.

Kad mus vienaucziai, kurie čia gyvena, gabenasi iš Lietuvos į čia savo pačias, vaikus ir gimines, jie taip daro, nes tiki si, kad jie turės vis tokius uždarius, kokius jie dabar turi, arba susilauks da didesnių. Bet jeigu jie tikrai nežinotų, už kiek laiko jų darbo valandos bus pailgintos arba jų uždariai sumažinti, arba jeigu jie nežinotų, kada jiems atsieis but be darbo kelis mėnesius dėlei streiko, kuris suėtų jų visus į šalį padėtus suėdini mus, jie ne taip skubintųsi pasikviesti savo gimines ir draugus.

Atsiranda mainierių, ką tvirtina, užsidėjimas didelių kompanijų esančias neteisingas dalykas dėl darbininkų, o tuom tarpu turi pripažinti, kad toms didelėms gerai sekasi, o toji su kuria mainieriai daugiausiai susideda—anglies savininkų organizacija, duoda darbo tuksantams darbininkų.

Vieton skūstis, kad neteisingai apsieinama, darbininkai turėtų pasekti prezidento J. Mitchello patarimą ir su visa energija triusti apie ištobulinimą mainierių unijos. Visi kapitalistų pinigai būtų ant niek, jei nebūtų darbininkų dirbančių; ir pinigai ir anglies savininkai stovėtų dyki, jei ne atsirastų mainierių noringų išimti tą angli, kurią gamta pakavojo žmonijos pasinaudojimui.

Iš visų šios šalies dalių, kad esti metiukai darbo organizacijų mitingai, ateina raportai apie puikias pasekmes, kur darbininkai ištikimai laikosi prie unijos, prie kurios jie priguli, ir kur jie klauso savo višinininkų ir neatsimeta nuo unijos. Iš to turėtų imti pamokinimą tie mainieriai, ir tokių yra daugelis, kurie dėlto, jog dirba po 2-3 metų kontraktu, kurį jų unijos galybė jiems išgavo nuo operatorių, tiki, jog jie gali nepaisyti apie uniją, apieisti ją ir susičėdyti kelis dolerius, kurios jie būtų turėję įmokėti į uniją.

Niekados šios šalies anglies kasyklų darbininkai neturėjo pagabesnės valandos apsvartyti, ką unija yra padarius, nes dabar yra ramu visuose mainių distriktuose ir daugelis dirba po kontraktu ant 2-3 metų, biznišku kontraktu su operatoriais, po tokiu kontraktu, kokio jie vieni niekad nebūtų galėję įgyt be unijos pagalbos, ir kuris geriau juos sutaikė su operatoriais, negu jie pirmiau buvo.

Mūs viengėniai, kurie dirba kietosios anglies kasyklose, turi suprasti iš metinio raporto J. Mitchell'o dabartiniam metiniam susirinkime Indianopolyje, kad daugelis mainierių tame distrikte neišpildo unijos reikalavimų. Kiekvienam distrikte skaitlius sąnarių gale metų susimązino, vietoj ką turėjo pasidauginti.

Atsakymai.

Senas Krivaitis. „Antbalsei po XXII Seimui“ tuomtarpu mums netinka. Gal meiliste, kad persištume į S. L. A. organą? Mes lauksime nuo Tamistos, jeigu rašysite ant kitokios tēmos, kuri netrauks mūsų į nereikalingas ir nenau dingas polemikas. Pabrėžiame žodį n e n a u d i n g a s .

Duoklys. Pirmoja žinutė, kaip matote, tilpo šiame numery. Neapsistodami vien tik tai ant kunigėlių atsilankymo, parašinėkit abelnai, ką lietuviai veikia Tamistų apygardoje.

Korespondentams. Dėl stokos laiko ir vietos iš šių vietų žinutės nesunaudotos: Waterbury, Chicago, Sprng Valley, Naugatuck, Cleveland, Baltimore, Foxcroft, Boston, Detroit, Taylorville, Pana, Minersville, Easton, Riverton, So. Manchester.

Lietuviškos Literatūros agentas.

Visokios lietuviškos kalboj knygoj yra gaunamos pas mane; teipgi užrašinėju lietuviškus Amerikos laikraščius ir iš Lietuvos „Skardą“. Esu „Skardo“ bei jo išleisčių knygy agentu; pažiūrėjimui galima gaut 1 No. už 6 c. pašto ženkleliais.

Visados įdekite už 2 ct. pašto ženklelį (markę) dėl atsakymo.

Lietuviai, visados kreipkitės pas savo draugą, P. J. KAILIŲ, 1515 Sheffield st., Allegheny, Pa.

Didei Naudinga.

Knyga receptų nuo visokių ligų surinkti geriausių daktarų, ligas aprašo lietuviškoj kalboj, receptai lotyniškoj ir angliškoj, prekė 25 cent. Trejanka kurios ikišiol niekas neturėjo, sudėta iš brangiausių gydančių šaknelių ir žolelių, prekė 75 centai. Teipgi užlaikau vysokių knygy ir abrozų kokių tik ant svieto randasi. Orderius siųskit ant šio adriso:

Jos Mažeika
11 E. Laurel str.
New Britain, Conn.

Naujos teorijos.

Tėmijantis skaitytojas laikraščių nekartą patėmija, kad kokis senacijų medžiojas gydytojas pradžiugina publiką su nauja teorija, kaip išgydyti kaip knrias ligas greitu ir pasekmingu budu. Šitos naujos teorijos miršta teip-pat greitai kaip ir užgimusias, o sena, nepajudinama teisybė liekasi toliau ant visada. Mes, išties, sveikiname kiekvieną progresą ant medicinos lauko, medicinos mokslė, vienok tas da nereikia, kad turime pamesti: senas gyduoles, kurios mums gelbėjo per daugelį metų. Mes turime Trinerio Amerikoniškąj Elikysrą Karčiojo Vyno, kuri gyduolė yra nesulyginamai gera gromuliojimo sistemai, ir ant kurios mes visada galėjome pasitikėti visuose nesveikumuose gromulicijimo sistemos ir kraujo. Tiems, kurie neteko apetito, pajėgų, smagumo, pastovumo, nėra sviete geresnės gyduolės. Gyduolė yra geriausia ir tuoju veikianti. Gaunama aptiekose.

Jos. Triner, 700 S. Ashland Av.
Chicago, Ill.

GRAMATIKA angliškos kalbos.

su ištairimu kiekvieno angliško žodio lietuviškai, kaip tai: *beast* (byst) *voeris*; *eight* (ait) *aštuoni*; *eye* (ai) *akis* ir t. t.

174 psl., su prisiuntimu - \$1.25.

Naujas Budas

išsimokinimo gražiai lietuviškai rašyti, be pagalbos mokintojaus, 24 psl., su prisiuntimu - 10 ct.

Pinigus reikia siųsti per „Money Order“ ant šio adreso:

Vaių Draugas arba kaip išmokyti ir rašyti be mokytojo. 220 abrozėliai parodo žodžius druko ir gražaus rašto. Rašto žodžių yra 285. Psl. 64. Su prisiuntimu 15c.

P. MIKOLAINIS,
P. O. Box 62 New York City.

Bell Phone 285 R. Brady.

Grassel & Bahme,

Peromėjas nuo Charles A. Grassel, Sr. Laikau krautuve, Karpetų, Kljonų, sieninių popierių ir teip tohaus.
1506—1508 Beaver Ave.
ALLEGHENY, PA.

„Dziennik Ludowy“

vienatinis lenkų darbininkų dienraštis, prekioja metams 3 dol., pu sei metų 1,50. Adresuok:
627 Milwaukee ave. Chicago, Ill.